

De tellingen van huiszwaluwnesten worden al vanaf 1968 uitgevoerd. Deze inventarisatie is na het nestkastonderzoek het langstlopende monitoring-onderzoek van de vogelwerkgroep. Met dit verslag wordt 1996 aan de reeks toegevoegd.

Dick A. Jonkers

Huiszwaluwtellingen in 1996

Door een aantal tellers dat een tweede ronde door hun onderzoekgebied maakte, werd opgemerkt dat toen diverse nesten verdwenen waren. Wat daarvan de oorzaak is blijft duister. In de Eempolders leek afstoten van de nesten aan de orde te zijn. Daar werd in het voorgaande jaar bij een boerderij in aanbouw al door de vrouw van een agrariër geklaagd over de overlast door de huiszwaluwen. Op het aanbod om voor 1996 plankjes onder de nesten aan te brengen werd niet gereageerd.

Het aantal in 1996 aangetroffen nesten bedroeg 829 (1995:844). Vergeleken met het vorige jaar is het verschil dus niet zo groot. Op de lange termijn bezien lijkt het alsof er sprake is van een zekere stabilisatie.

Hier lijkt de schijn echter schoner dan de werkelijkheid. De laatste jaren zijn er in het Vechtplassengebied nieuwe kolonies ontdekt, die kennelijk tot op dat moment onopgemerkt waren gebleven. Eenzelfde verschijnsel deed zich voor in de Eempolders. Hier koloniseerden de huiszwaluwen enige jaren terug enkele nieuwe boerderijen. Van de overige boerderijen is een deel ongeschikt, maar of er bij de andere broedpogingen zijn ondernomen was moeilijk te controleren. Wanneer nesten in aanbouw vanaf het begin worden weggestoken of met een hogedrukspuit worden weggespoten is daarvan bij de controle

in juli niets meer te merken. Het aantal nesten per gemeente is in tabel 1 aangegeven.

Tabel 1 Aantal huiszwaluwnesten per gemeente in 1996

Muiden/Muiderberg	246	(239)
Weesp	69	(86)
Nigtevecht	20	(21)
Nederhorst den Berg	29	(21)
Vreeland	27	(37)
Loenen	21	(11)
Nieuwersluis	17	(27)
Ankeveen	23	(27)
's-Graveland	27	(17)
Kortenhoef	51	(59)
Loosdrecht	44	(80)
Hollandsche Rading	9	(7)
Naarden	86	(21)
Huizen	51	(62)
Blaricum	14	(24)
Eemnes	32	(28)
Eembrugge	11	(12)
Eemdijk	12	(10)
Totaal	829	(844)

() Aantal nesten in 1995

Broedplaatsen

Van de achttien onderzochte gemeenten ging het aantal nesten in vier vooruit, liep deze in vijf gemeenten terug en bleef in negen vrijwel stabiel. De resultaten van de afgelopen drie jaar geven geen eenduidig beeld. De stand in de Eempolders bleef in Eemdijk en Eembrugge laag en was in Eemnes hoger.

De toename in Eemnes komt voor rekening van de twee reeds eerder beschreven boerderijen, waar het aantal nesten bijna verdubbelde. Wellicht vond een deel van de huiszwaluwen uit het nabij liggende Eemdijk, waar zij

kennelijk geen geschikte nestmogelijkheden meer kunnen vinden, hier een plek.

In het dorp Eemnes is het aantal nesten aan de Wakkerendijk en de Meentweg alleen maar minder geworden. Blaricum bevindt zich nog steeds in een dalende lijn; ten opzichte van 1994 bedraagt de afname er 42 procent. De stand in Huizen schommelt enigszins en Naarden-Vesting doet het wat beter dan vorig jaar. Na het verbouwen van de Weeshuiskazerne is er nog maar deels sprake van kolonievorming. De huiszwaluwen zijn gebruik gaan maken van woningen binnen de vesting en broeden meer verspreid dan voorheen.

De populatie in Muiden en Muiderberg bleef vrijwel onveranderd, maar in Weesp gaat het ondanks de ontdekking van een nieuwe kolonie niet goed. In Ankeveen en Kortenhoef loopt het aantal broedparen nog steeds terug; in Kortenhoef iets vooruit.

Voor Loosdrecht was het dit jaar een rampjaar. Na een aanvankelijke stijging van 70 paren in 1994 naar 80 in 1995, werd het laatstgenoemde aantal in 1996 bijna gehalveerd. Naar wat er precies aan de hand is geweest kunnen we alleen maar gissen. In Hollandsche Rading blijft het aantal paren beperkt en er kan daardoor geen uitspraak worden gedaan over voor- of achteruitgang. Van de overige

Vechtdorpen is nauwelijks staat te maken. Een echte lijn zit er niet in. Het ene jaar gaat het ene dorp vooruit en het andere jaar achteruit. Het jaar daarop geldt dit weer voor een ander dorp.

Kunstnesten

Het succes van de kunstnesten was dit jaar groot. Zes van de negen kunstnesten in Eembrugge waren dit jaar bezet. Naast die nesten hadden huiszwaluwen op eigen initiatief nesten gebouwd. Aan de Stichtse Kade in Ankeveen waren dit jaar alle vier aanwezige kunstnesten bezet. Van de nog 14 gehandhaafde kunstnesten in Kortenhoef waren er 12 (86 procent) bewoond. Bovendien hadden daar vlak naast twee huiszwaluwpaartjes een eigen nest gebouwd.

In de voormalige Weeshuis-kazerne in Naarden waren in het eerste jaar na het aanbrengen (1994) twee van de tien kunstnesten in gebruik, nu waren zij dit allemaal. Kunstnesten voldoen dus wel als zij op geschikte plaatsen hangen, al moet men wel geduld hebben. Als bijkomend voordeel stimuleren kunstnesten de huiszwaluwen ook zelf nesten te gaan bouwen.

Nestelplaatsen

Van de 213 opgegeven nestlokaties bevonden zich er 151 "binnen" de bebouwde kom en 19 bij vrijstaande huizen. Boerderijen leverden 38 kolonies op en aan voormalige of nog gebruikte kazernes bevonden zich vijf kolonies. De al jaren aanwezige kolonie aan de fabriek van Quest International in Naarden (vroeger de Chemische Naarden) weet zich daar nog goed te handhaven.

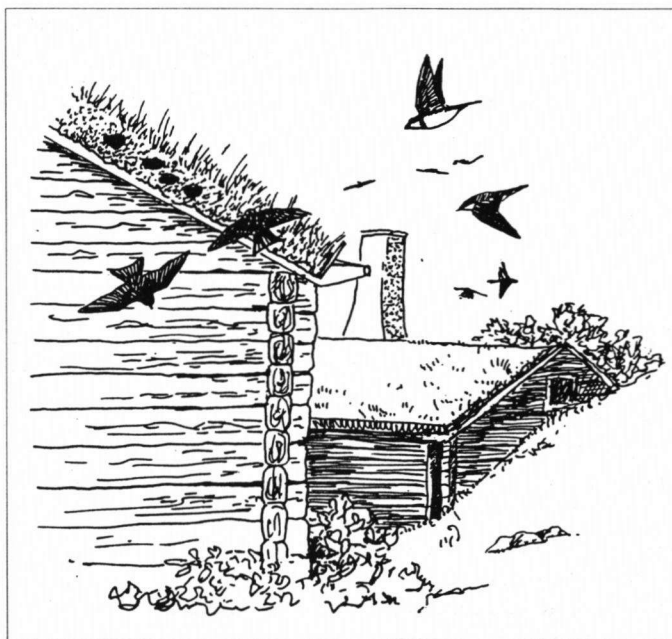
Op twee plaatsen in Vreeland lieten de paren huiszwaluwen zich niet ontmoedigen toen de daken van de huizen waaraan zij

nestelden tijdens het broedseizoen werden vervangen. Er werd later gewoon gebroed.

Koloniegrootte

In de onderlinge verhoudingen van de aantallen en de

koloniegroottes veranderde weinig. Kolonies die groter zijn dan vijftig nesten komen niet meer voor. De grootste kolonie, één met 47 nesten werd nu in de Noordpolder beoosten Muiden gevonden. De kolonie aan de Meerkade bij Naarden, die vorig jaar nog uit 50 nesten bestond, bevatte nu 34 nesten. Voor grote kolonies lijkt er binnen het

Huiszwaluwen

onderzoekgebied geen plaats meer te zijn. De categorie van 11-25 nesten bleef evenals in 1996 klein; er waren elf lokaties die hier binnen vielen. Er waren 125 kolonies met 2-10 nesten; vorig jaar waren dat er 129. Resten nog de plaatsen waar maar met één paar tegelijk werd gebroed; dit waren er 104.